

61
LT

FACTS

Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra

ISSN 1725-7042

Jaunų darbuotojų sauga. Patarimai darbdaviams

Jaunimas iki 25 metų amžiaus – tai ateinanti mūsų darbo jėgos karta. Jūsų pareiga – užtikrinti saugią ir produktyvią jų darbo pradžią. Kaip darbdavys, jūs privalote sukurti gerą darbuotojų sveikatos ir saugos vadybos sistemą, kad darbe būtų saugu kiekvienam. Šiame informaciniame biuletenyje rasite patarimų, kaip šią pareigą įvykdyti. Kituose informaciniuose biuleteniuose pateikiama smulkesnė informacija apie teisės aktų reikalavimus jaunų darbuotojų saugos klausimais, daugiau patarimų prižiūrėtojams ir patiems jauniems darbuotojams bei jų tėvams.

Darbe jaunimas gali susidurti su ypač didele rizika, nes jiems trūksta patirties, pasirengimo ir supratimo. Jiems reikia gerų patarimų, informacijos ir priežiūros, taip pat tinkamų, saugių ir sveikų darbo sąlygų.

Štai keletas blogos praktikos pasekmių:

- Septyniolikmetė mergina prarado dalį piršto, praėjus tik valandai nuo darbo kėpykloje, kurioje ji įsidarbino atostogų metu, pradžios. Jos pirštus sutraiskė mašina, kurios automatinis saugiklis buvo sugedęs. Apie gedimą buvo pranešta jau anksčiau, bet nebuvo suplanuotos prietaisų priežiūros programos, mergina nebuvo tinkamai apmokyta, o jos tiesioginis viršininkas net nežinojo, kad ji dirbo su šia mašina...
- Aštuoniolikmetis mechaniko profesijos besimokantis jaunuolis mirė, praėjus keturioms dienoms po nelaimės, kurios metu jį apdegino benzino liepsna;

benzinas sprogo, kai vaikas padėjo savo vadovui į atliekų rezervuarą išpilti benzino ir dyzelino mišinį. Kadangi jis dar tik mokėsi dirbti, jam labai reikėjo darbdavio priežiūros ir mokymo, bet garažo savininkas saugos ir sveikatos klausimus buvo palikęs pačių darbuotojų nuožiūrai...

Abiem atvejais šiose įmonėse buvo atliktas tyrimas, ir joms abiem buvo skirtos piniginės baudos už saugos ir sveikatos taisyklių pažeidimus. Dažniausiai jauni darbuotojai susižeidžia dėl to, kad dirba darbą, kuriam nėra tinkamai parengti, nėra tinkamai prižiūrimi ir naudoja pavojingus mechanizmus bei medžiagas. Kanadoje atlikto tyrimo duomenimis, tikimybė susižeisti per pirmąsias keturias darbo savaites jauniems ir naujiems nepatyrusiems darbuotojams yra daugiau kaip penkis kartus didesnė nei kitiems darbuotojams (!).

Štai keletas geros praktikos pavyzdžių:

Dėmesys jaunų darbuotojų saugai ir sveikatai yra svarbus ne tik dėl to, kad to reikalauja įstatymai, bet ir dėl to, kad atneša aiškią naudą.

- Gera saugos vadyba teikia naudą verslui ir liudija apie efektyviai valdomą organizaciją.
- Jauniems darbuotojams taikomos saugos priemonės padeda apsaugoti visus darbuotojus.
- Tinkamai parengti ir apmokyti jauni darbuotojai bus ne tik saugesni darbe, bet ir atneš naudos įmonei savo energija, entuziazmu bei noru mokytis.
- Gera priežiūra padės jums įvertinti, kaip jaunimui sekasi darbe, ir stebėti jų mokymo veiksmingumą.
- Jūsų gero darbdavio reputacija padės jums pritraukti naujų kvalifikuotų jaunų darbuotojų.

Rizikos vertinimas, organizavimas ir prevencija

Darbdaviai privalo nustatyti pavojus ir atlikti rizikos vertinimą, kad galėtų nustatyti konkrečius rizikos veiksnius, su kuriais susiduria jaunimas, ir atitinkamas prevencijos priemones (?). Todėl rizikos vertinimas ir jo pagrindu sukurtos priemonės turėtų apimti šiuos klausimus:

- užduotis, kurių jaunimas neturėtų atlikti, aiškiai nustatant jiems uždraustas darbo zonas, draudžiamus naudoti įrenginius ir darbo procesus, ir veiksmus, kuriuos jie gali atlikti tik atitinkamo asmens prižiūrimi;
- priežiūros poreikį ir priemones (žr. toliau „Priežiūros priemonių taikymas“);

(!) http://www.iapa.ca/outreach_yw/yw_employer.asp

(?) Pavojus – tai bet kuris reiškinys, kuris gali sukelti ligą arba dėl kurio galima susižeisti. Rizika – tai tikimybė, kad taip atsitiks.

- informacijos, instrukcijų ir mokymo poreikį bei priemones (žr. toliau „Mokymas“);
- bauginimo ir seksualinio priekabiavimo prevenciją;
- priemones, skirtas jaunimui su negalia ar jauniems darbuotojams, turintiems specialių poreikių;
- tėvų ir globėjų informavimą apie rizikos veiksnius ir kontrolės priemones;
- ryšius su stažuočiu ir profesinio mokymo organizatoriais;
- konsultacijas su darbuotojų atstovais ir pačiais jaunais darbuotojais jaunimui skirtų priemonių klausimais.

Jei priimate jaunų stažuotojų, jiems turėtumėte taikyti bent tokią pat saugos ir sveikatos apsaugą, kokią taikytumėte savo pačių darbuotojams.

Darbuotojai iki 18 metų

Jei įdarbinate jaunesnius kaip 18 metų asmenis, pavyzdžiui: mokinius, stažuotojus arba laikinai įdarbinamus bendrojo lavinimo mokyklų mokinius ar aukštųjų mokyklų studentus, jiems turi būti taikomi griežtesni reikalavimai dėl darbo laiko ir kenksmingų ar pavojingų veiksnių. Daugiau informacijos apie prievolos darbuotojų saugos srityje ir apie specialius reikalavimus, susijusius su jaunais darbuotojais, žr. informaciniame biuletenyje „Dirbančio jaunimo apsauga“. Su išsamiais reikalavimais susipažinsite, peržiūrėję savo nacionalinius įstatymus.

Priežiūros priemonių taikymas

Jaunimo priežiūrai darbdaviai privalo parinkti tinkamas priemones, pavyzdžiui, kai kurie darbdaviai jauniems darbuotojams paskiria globėjus.

Prižiūrėtojai turėtų būti tinkamai apmokyti ir išmanyti apie rizikos veiksnius ir kontrolės priemones, skirtas jauniems darbuotojams, ir žinoti, kokie apribojimai taikomi užduotims, kurias gali atlikti jaunimas. Jiems reikia suvokti savo vaidmenį, suprasti, ko iš jų reikalaujama ir kaip jie turi atlikti savo pareigas. Taip pat reikia, kad jie turėtų pakankamai laiko ir įgaliojimų priežiūros užduotims atlikti. Taikomomis priemonėmis reikėtų numatyti:

- kaip jaunimas bus prižiūrimas, koks turi būti įvairių užduočių priežiūros lygis, kokie konkretūs darbo veiksmai turi būti

nuolat prižiūrimi, ir paskirti asmenį, atsakingą už visus jaunus darbuotojus;

- prižiūrėtojų kompetencijos lygį ir jų vaidmenį;
- prižiūrėtojų mokymą darbuotojų saugos ir sveikatos bei jų vaidmens prižiūrint jaunimą klausimais;
- tinkamai parengtų ir kompetentingų prižiūrėtojų, atsakingų už jaunimą, skaičių, atitinkamai nurodant prižiūrėtojų ir jų mokinių bei stažuotojų pavardes;
- prižiūrėtojų pranešimo apie iškilusias jaunų darbuotojų saugos problemas tvarką.

Mokymas

Prieš jauniems darbuotojams pradėdant dirbti yra labai svarbu skirti pakankamai laiko jų efektyviam mokymui darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais, įtraukiant temas:

- apie konkrečius su jų darbu susijusius pavojus,
- apie bendrus pavojus darbovietėje apskritai,
- ką reikia daryti, kad apsisaugotum,
- ką daryti, jei manai, kad kas nors yra nesaugu,
- kur kreiptis patarimo,
- ką daryti, jei įvyksta nelaimingas atsitikimas arba reikalinga pirmoji pagalba,
- apie jų pareigą bendradarbiauti su jumis saugos klausimais.

Mokymas pavyzdžiu

Svarbu, kad jūs patys rodytumėte pavyzdį sveikatos ir saugos srityje, nustatytumėte procedūras ir priemones ir jas nuolat atnaujintumėte, pabrėžtumėte, kad nesaugi praktika yra nepriimtinas dalykas, ir nedelsdami reaguotumėte į susirūpinimą keliančius sveikatos ir saugos dalykus.

Smulkesnės informacijos apie jaunų darbuotojų saugą galima rasti Agentūros tinklalapyje adresu: <http://ew2006.osha.eu.int/>. Patarimų prevencijos klausimais ir nuorodų į geros praktikos pavyzdžius įvairiose darbovietėse konkrečių rizikos veiksnių atvejais galima rasti adresu: <http://osha.eu.int/>. Skelbiamų patarimų šaltiniai – nacionalinės valdžios institucijos, profesinės sąjungos ir profesinės asociacijos.

Išsamų Tarybos direktyvos 94/33/EB dėl dirbančio jaunimo apsaugos tekstą galima rasti adresu: <http://osha.eu.int/data/legislation/18>

Direktyva nustato būtiniausias normas, todėl svarbu susipažinti su išsamiais jūsų nacionalinių įstatymų ir gairių reikalavimais:

Daugiau informacijos suteiks Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija www.vdi.lt

Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao
Tel. (34) 944 79 43 60, faks. (34) 944 79 43 83
El. paštas: information@osha.eu.int

© Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra. Dauginti leidžiama, nurodžius šaltinį. Printed in Belgium, 2006

